

Sygn. akt I KK 62/21

POSTANOWIENIE

Dnia 6 grudnia 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Barbara Skoczowska

po rozpoznaniu w Izbie Karnej,
na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k. w dnia 6 grudnia 2021 r.
w sprawie **G. P. S.** ,
skazanego z art. 157 § 2 k.k.,
kasacji, wniesionej przez Prokuratora Generalnego, na niekorzyść skazanego,
od postanowienia Sądu Rejonowego w A. z dnia 11 maja 2020 r., sygn. akt II K (...)

**uchyla zaskarżone postanowienie w części zasądzającej od
Skarbu Państwa na rzecz oskarżyciela prywatnego koszty
zastępstwa procesowego za drugą instancję i w tym zakresie
przekazuje sprawę Sądowi Okręgowemu w S. do ponownego
rozpoznania.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w A., po rozpoznaniu sprawy z oskarżenia prywatnego T. B.,
wyrokiem z dnia 21 października 2019 r., sygn. akt II K (...), oskarżonego G.
S. uznał za winnego popełnienia czynu polegającego na tym, że w dniu 1
sierpnia 2018 r. około godziny 19:00 w miejscowości N. naruszył czynności
narządu ciała pokrzywdzonego T. B. na okres poniżej 7 dni w taki sposób, że
uderzył T. B. zaciśniętą pięścią w klatkę piersiową, tj. czynu z art. 157 § 2 k.k.

Ponadto w wyroku sądu I instancji zasądzono od oskarżonego na rzecz
pokrzywdzonego T. B. 1771,20 zł tytułem poniesionych przez niego kosztów

zastępstwa procesowego oraz zwolniono oskarżonego od opłaty sądowej i ponoszenia kosztów sądowych, obciążając nimi Skarb Państwa.

Apelację od wyroku sądu I instancji złożył pełnomocnik oskarżyciela prywatnego, zaskarżając go w części dotyczącej orzeczenia o karze, a zarzucając rażąco jej niewspółmierność, tj. wymierzenie kary zbyt łagodnej wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i wymierzenie oskarżonemu kary pozbawienia wolności w zawieszeniu oraz podwyższenie orzeczonej na rzecz pokrzywdzonego nawiązki.

Ponadto apelację od wyroku sądu I instancji złożył obrońca oskarżonego, zaskarżając wyrok w całości i zarzucając wyrokowi sądu I instancji:

- obrazę przepisów postępowania mającą wpływ na treść orzeczenia, tj. art. 4 k.p.k., art. 5 § 2 k.p.k., art. 7 k.p.k., art. 410 k.p.k., art. 366 § 1 k.p.k. w zw. 410 k.p.k. w zw. z art. 167 k.p.k. w zw. z art. 170 § 1 pkt 5 k.p.k.;
- błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wyroku, oraz wnosząc o zmianę zaskarżonego wyroku i uniewinnienie oskarżonego od zarzucanego mu czynu.

Sąd Okręgowy w S. wyrokiem z dnia 11 lutego 2020 r., sygn. akt II Ka (...), po rozpoznaniu wniesionych apelacji zaskarżony wyrok sądu I instancji utrzymał w mocy oraz zwolnił oskarżonego i oskarżyciela prywatnego od ponoszenia kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze.

Pełnomocnik oskarżyciela prywatnego T. B. w dniu 8 maja 2020 r. złożył wniosek o zasądzenie od oskarżonego G. S. na rzecz oskarżyciela prywatnego:

1. kosztów zastępstwa procesowego za I instancję według następującego spisu:
 - 2500 zł tytułem wynagrodzenia pełnomocnika stosownie do dołączonych odpisów paragonów;
 - 300 zł tytułem poniesionej opłaty od prywatnego aktu oskarżenia;

- 150 zł tytułem zwrotu kosztów opinii z zakresu medycyny J. U.
- 2. kosztów zastępstwa procesowego za II instancję w wysokości 840 zł.

Sąd Rejonowy w A. postanowieniem z dnia 11 maja 2020 r., sygn. akt II K (...), zasądził od Skarbu Państwa na rzecz oskarżyciela prywatnego T. B. kwotę 840 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za II instancję, oddalając wniosek o zwrot kosztów w pozostałym zakresie.

Postanowienie nie zostało zaskarżone przez strony i uprawomocniło się w dniu 31 maja 2020 r.

Po wniesieniu przez pełnomocnika oskarżyciela prywatnego wniosku o doręczenie powyższego orzeczenia, Sąd Rejonowy w A. postanowieniem z dnia 24 czerwca 2020 r., sygn. akt II K (...), zmienił postanowienie Sądu Rejonowego w A. z dnia 11 maja 2020 r., sygn. akt II K (...), w ten sposób, że zasądził od skazanego na rzecz oskarżyciela prywatnego T. B. kwotę 2018,80 złotych tytułem zwrotu poniesionych przez oskarżyciela prywatnego uzasadnionych wydatków w sprawie, w tym ustanowienia pełnomocnika.

Zażalenie na postanowienie Sądu Rejonowego w A. z dnia 24 czerwca 2020 r., sygn. akt II K (...), złożył oskarżony G. S. , zaskarżając orzeczenie w całości i zarzucając obrazę przepisów postępowania, która miała wpływ na treść orzeczenia, tj. art. 626 § 2 k.p.k., oraz wnosząc o uchylenie zaskarżonego postanowienia, ewentualnie zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie wniosku pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego.

Sąd Okręgowy w S. postanowieniem z dnia 11 sierpnia 2020 r., sygn. akt II Kz (...), uchylił zaskarżone postanowienie.

Sąd Rejonowy w A. wstrzymał wykonanie postanowienia z dnia 11 maja 2020 r., sygn. akt II K (...), ze względu na wystąpienie z wnioskiem do Prokuratora Generalnego o wniesienie kasacji od przedmiotowego postanowienia.

Prokurator Generalny wniosł kasację od postanowienia Sądu Rejonowego w A. z dnia 11 maja 2020 r., sygn. akt II K (...), zaskarżając je w części zasądzającej od Skarbu Państwa na rzecz oskarżyciela prywatnego koszty zastępstwa procesowego za drugą instancję, na niekorzyść oskarżonego G. S., oraz zarzucając:

1. „rażące i mające istotny wpływ na treść orzeczenia naruszenie przepisu prawa procesowego, tj. art. 626 § 2 k.p.k. w zw. z art. 25 § 3 k.p.k., polegające na rozpoznaniu przez Sąd Rejonowy w A. wniosku pełnomocnika oskarżyciela prywatnego w zakresie zwrotu uzasadnionych wydatków strony, związanych z udziałem jej pełnomocnika w postępowaniu odwoławczym przed Sądem Okręgowym w S. i wydaniu postanowienia w tym przedmiocie, podczas gdy właściwym do uzupełnienia swojego orzeczenia był jedynie Sąd Okręgowy w S., co stanowi bezwzględną przyczynę uchylenia orzeczenia określonej w art. 439 § 1 pkt 4 k.p.k.;

2. rażące i mające istotny wpływ na treść orzeczenia naruszenie przepisów prawa karnego procesowego, tj. art. 628 pkt 1 k.p.k. i art. 636 § 2 i 3 k.p.k. w zw. z art. 633 k.p.k., polegające na zasądzeniu w oparciu o przepis art. 628 pkt 1 k.p.k. od Skarbu Państwa na rzecz oskarżyciela prywatnego kwoty 840 zł tytułem zwrotu kosztów związanych z udziałem jego pełnomocnika w postępowaniu odwoławczym, pomimo braku ku temu podstaw, gdyż wskazany przepis nakłada na sąd obowiązek zasądzenia tych kosztów jedynie od oskarżonego, zaś przepis art. 636 § 2 i 3 k.p.k. w zw. z art. 633 k.p.k. nakazuje rozliczenie uzasadnionych wydatków stron, w tym z tytułu ustanowienia w sprawie jednego obrońcy lub pełnomocnika według zasad słuszności w sytuacji nieuwzględnienia apelacji od wyroku Sądu pierwszej instancji wniesionych przez pełnomocnika oskarżyciela prywatnego oraz obrońcę oskarżonego”.

Podnosząc takie zarzuty skarżący wniósł o uchylenie postanowienia w zaskarżonej części i przekazanie sprawy w tym zakresie do rozpoznania Sądowi Okręgowemu w S..

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja okazała się zasadna w stopniu oczywistym, w związku z czym zasługuje na uwzględnienie.

Jak wynika z treści art. 628 k.p.k., w sprawach z oskarżenia prywatnego oskarżyciel prywatny może uzyskać zwrot poniesionych przez niego kosztów procesu jedynie od skazanego. Tym samym regulacja ta nie przewiduje możliwości zasądzenia kosztów procesu poniesionych przez oskarżyciela prywatnego od Skarbu Państwa.

Także inne regulacje dotyczące kwestii ponoszenia kosztów nie przewidują możliwości ich zasądzenia od Skarbu Państwa na rzecz oskarżyciela prywatnego. Art. 636 § 3 k.p.k. w zw. z art. 636 § 1 k.p.k. przewiduje obowiązek poniesienia kosztów za postępowanie odwoławcze przez tego, kto wniósł środek odwoławczy. Przy tym wypada stwierdzić, że jedynie w przypadku, gdy środek ten pochodzi wyłącznie od oskarżyciela publicznego, to koszty procesu za postępowanie odwoławcze ponosi Skarb Państwa.

W niniejszej sprawie, która była prowadzona w związku z wniesieniem przez oskarżyciela prywatnego T. B. aktu oskarżenia, rozstrzygnięcie Sądu Rejonowego w S. skutkowało – na co trafnie w kasacji zwrócił uwagę skarżący – nieuprawnionym przeniesieniem na Skarb Państwa ciężaru wydatków związanych z ustanowieniem przez oskarżyciela prywatnego pełnomocnika z wyboru. Nie było bowiem podstawy prawnej, która zezwalałaby na nałożenie obowiązku poniesienia powyższych kosztów na Skarb Państwa.

Nadto, co należy podkreślić, zaskarżone postanowienie zostało wydane z naruszeniem przepisów o właściwości, gdyż Sąd I instancji nie był uprawniony

do orzekania w przedmiocie kosztów, które powstały na etapie postępowania apelacyjnego. Z tych też powodów, Sąd Najwyższy uchylił zaskarżone postanowienie, a sprawę przekazał do rozpoznania Sądowi Okręgowemu w S., jako sądowi właściwemu.

Mając powyższe na uwadze, orzeczono jak we wstępie.